

3 Analýza českých autentických textů – handout 10

Jiří Suchý – Jiří Šlitr (Divadlo Semafor): Jonáš a tingl tangl

Jonáš a tingl tangl

S = Suchý, Š = Šlitr

S: Řeknu vám jednu **anekdotu**: V parku na lavičce sedí pán se slečnou. A ten pán chce s tou slečnou začít mluvit, tak se ptá té slečny: **Pardon, slečno, hraje na piano? A ona říká: Ne, vy něco slyšíte?**

Š: *(Chvíli je ticho, pak se směje.)* Opravdu! Hráv v parku na piano! To je nesmysl! Kdo to kdy slyšel?

S: Ta slečna nehrála na piano.

Š: Ale byla tam hudba.

S: Jaká hudba?

Š: Ta hudba, **co** (kterou / již) **ji** ten pán slyšel. // ta žena, **co jí** věnoval báseň // hračka, **co si s ní** děti hrály

S: On slyšel nějakou hudbu?

Š: Já nevím, vy jste to řekl.

S: Ale ne! Ten pán neslyšel žádnou hudbu. On se ptal té slečny, jestli hraje na piano.

Š: Když ten pán nic neslyšel, tak proč se ptal?

S: Protože to je taková anekdota, víte? To je taková **legrace (žert, zábava, sranda)**.

Š: **Aha (Jasně, už chápu, už rozumím)**, už vím. Tak ta slečna seděla vedle toho pána, hrála na piano a on nic neslyšel.

S: Ta slečna nehrála na piano!

Š: To je dobrý. Tak ona tam měla piano a nehrála.

S: Neměla tam piano!

Š: Aha, tak proto ona nehrála! To je výborná anekdota! Prosím vás, můžete mi říct ještě nějakou podobnou?

S: *(Za chvíli)* **Co s vámi mám dělat?** (neochotný souhlas = souhlasím, ale nechci) No tak dobře. V parku na lavičce sedí pán se slečnou a oba mají před sebou piano. A teď si představte, že ta slečna začne hrát na to piano.

(Chvíli čeká.) **Už to máte?**

Š: **Jo.**

S: Tak ona hraje na to piano, pak skončí a ptá se toho pána: **Slyšel jste nějakou hudbu? A ten pán říká: Ne, já nemám hudební sluch. X nemít sluch = být hluchý, neslyšet**

Š: No dobře, ale jak ten pán hrál, když neměl hudební sluch?

S: Vždyť on nehrál.

Š: Ale ta slečna hrála a neměla hudební sluch!

S: Ne. Ona měla hudební sluch, ale on ho neměl.

Š: Aha. Proto ten pán nehrál. **On** byl **agresivní (útočný, hrubý)**. **On** říkal, že **ona** nemá hudební sluch!

S: Ne. Ten pán říkal, že **on** nemá hudební sluch, **on** ho nemá! **Ona** měla hudební sluch. **Ona** hrála a **on** říkal, že ji neslyší. Rozumíte? To je ten vtip.

Š: Aha, no vidíte, jakou umíte udělat **pointu (vtipný, překvapující závěr)**, když chcete.

Š: Tak já vám řeknu taky jednu anekdotu: V parku na lavičce sedí pán se slečnou a ona má před sebou piano.

S: A hraje na něj.

Š: Ne, ona na něj nehraje. Ta slečna čte knihu. A najednou vstane a jde pryč. A ten pán na tu slečnu volá: Haló, slečno, něco jste si tu zapoměla! Ale ta slečna už neslyší a jde dál. To je dobrá anekdota, že jo?

S: Ta slečna neslyšela a šla dál, jo?

Š: **Jo.**

S: A neslyšela, že ten pán na ni volal.

Š: Ne, neslyšela.

S: A potom ta slečna přišla domů a doma viděla, že nemá piano.

Š: Jo.

S: Měla z toho šok (nemilé překvapení = psychický otřes, prudká reakce organismu), že?

Š: Jak to? (Proč? Jak je to možné?) On tam někdo na tu slečnu udělal baf (když chceme někoho vylekat)!!?

S: Ne, panebože, měla z toho šok, protože viděla, že po cestě domů ztratila drahé piano. Proto měla šok. A kde ta slečna mohla to piano zapomenout?

Š: V tramvaji.

S: Přece do tramvaje s pianem jít nemůžete.

Š: Já ne, ale ona ano. Ona byla krásná, ona mohla. A taky – to bylo takové malé piano. To bylo vlastně pianissimo. piano (hudební termín = tiše), pianissimo (hudební termín = velmi tiše, nejtíšeji)

S: To byla moc ošklivá anekdota. Řeknu jinou: V parku na lavičce sedí pán se slečnou a ta slečna najednou vyndá ven piano a začne hrát mazurku (tradiční polský tanec). Pak se ptá toho pána: Slyšel jste něco? A ten pán říká: Ano, slyšel jsem Chopina. A ona říká: A mě jste neslyšel? (Chvíli je ticho.)

Š: Promiňte, ale tomuhle vtipu já se smát nemůžu. Mně je té slečny líto. To nemohl ten Chopin chvíli přestat hrát, když ona hrála?

S: Ne, nemohl.

Š: Proč nemohl? Je to tak těžké?

S: Není to těžké. Ale Chopin tam nebyl.

Š: Aha. A jak to, že ten člověk slyšel Chopina?

S: Víte co, zapomeňte na to. Zapomeňte, že jsme si tu říkali anekdoty.

Úkoly:

1. Zamyslete se nad tím, v čem spočívá jazykový humor ve fialově označených částech textu. Proč je to vtipné?
2. Vysvětlete význam zelených slov.
3. Oranžové výrazy jsou typické pro mluvený projev. Vysvětlete, co znamenají.
4. Jak v textu fungují osobní zájmena v nominativu?

Golem

Jé jé jé jé...

Doma v komoře
Stavím Golema
Hlavu nahoře
Nohy dole má

Kdo ho vidí
Ten se diví
Že vypadá
Jako živý

Golem bohužel
Má nevýhodu
Nevím jak bych měl
Ho uvést do chodu

To věděl jen rabbi Löwy
Dneska už to prý nikdo neví

Jé jé jé jé...

Věřím však že co šlo kdysi
to i dneska možný je
Že Golema něco vzkřísí
a že Golem ožije

Naučí se od mé ženy líbat
pana Sýkoru
Ode mě pak zdravít členy

uličního výboru

Až půjdete někdy kolem
zastavte se na chvílku
Předvedem vám jak si Golem
umí ustlat postýlku

Zahraje vám humoresku
a pak večer do ticha
V komoře vám pustí desku
Voskovce a Wericha

Dovolte bych suše předpokládal
Golema že všichni znáte tu

Tři tety

Mám jednu tetu v Bechyni
Jezdí k nám na návštěvu
A hrabe se nám ve skříni
A na dráze má slevu
Druhou tetu mám v Kolíně
Má na náměstí dům
V něm sedí s kočkou na klíně
A při tom pije rum

Nejpodivnější že všech tet
Je ale teta třetí

Má jeden žaludeční vřed
A asi sedm dětí
Ta pije whisky se sodou
A někdy taky bez
A tahle teta náhodou
Má hrozně ráda jazz

Sousedí když jdou do kina
Tak teta světlo zhasíná
A do vzpomínek potichu se noří
Potom se chápe trumpety
Na kterou strýček před lety
Hrávával při požárech svoje hoří

A v melodii teskně
Se pokoj rozplyne
Jak se ta trubka leskne
A teta v kombiné

Sousedí když se vrací zpět
Nejpodivnější že všech tet
Přestane hrát a tváří se tak přísně
A v pokoji s ní zamčená
Zůstává tichá ozvěna
Tý její smutný opuštěný písňe

Ukázky

https://www.youtube.com/watch?v=a72283thwQ4&list=RDa72283thwQ4&start_radio=1&t=9
(anekdota)

<https://www.youtube.com/watch?v=57GZoIXNwSY> (Golem: 40:30–43:20)

<https://www.youtube.com/watch?v=jA1eWvLogyc> (Tři tety: 9:39–14:54)

<https://www.youtube.com/watch?v=Ho04Ojpmru4> (Jonáš a tingl tangl)

V čem spočívá humor ukázky?

Šla Nanyňka do zelí: <https://www.youtube.com/watch?v=LF3hKAzMBfI>
mám svou hrdost
před blbým nástrojem jsme si rovni
jsem samouk
chodit za piano (~ chodit za školu)
skladatel, který mohl chodit za piano, přestože stálo u zdi: Liszt
machr